Sons de la mediterrània | 20 | Actualitzat el 26/09/2016 a les 10:24

# Del Besòs al Llobregat

Â

*Coses i la Cobla Sant Jordi Foto: Juan Miguel Morales*

De tots els articles de Javier Pérez Andújar que he llegit, el que m'ha agradat més es titulava "Muerte de un chamán" i parlava d'**Enrique Morente** en clau poeticoantropològica. A partir d'un episodi concret -la mort del cantaor de l'Albaicín-, l'escriptor fabulava sobre el poder del cant, una mica a la lorquiana manera. El que m'ha agradat menys es deia "Ser español es de pobres" i em va doldre no per l'estil i el tema, que com sempre eren impecable i interessant respectivament, sinó pel mar de fons que alimentava: els espanyols són obrers i els catalans burgesos. A partir d'una foto concreta -la de dirigents sindicals amb dirigents d'Òmnium Cultural-, l'escriptor s'ho feia venir bé per poder posar un titular llaminer i deixar anar una conclusió implícita que es desencadenava fatalment a la darrera frase del text: ser català és de rics. Això és fals. Aquest article contenia una trampa demagògica gens morentiana.

És urgent que Javier Pérez Andújar escolti el grup **Coses**, si no ho ha fet fins ara, perquè a tot arreu hi ha cançons escrites amb les lletres que surten del fum de les fàbriques. Per exemple, fàbriques i mines que embrutaven les aigües del Llobregat al seu pas pel Bages. Com el Llobregat, els tres músics de **Coses**, tres caps d'un mateix cantautor -**Jordi Fàbregas**, **Ton Rulló** i **Miquel Estrada**- també van anar a parar a Barcelona, i allà van treballar allunyats de la Gauche Divine i el glamur progre. M'ho ha explicat alguna vegada **Jordi Fàbregas**, que cada any anima les Festes de la Mercè amb els **Ministrils del Camí Ral** mentre el pregoner pregona al Saló de Cent. Els **Coses** també parlen d'una lluita tangible, pam a pam, batalles per arribar a petites victòries concretes i costoses. Als setanta París, el maig i els grans ideals eren molt lluny. Ho expliquen ells mateixos, els **Coses**, al llibret del disc que acaben de publicar amb la **Cobla Sant Jordi**, en un text que té moltíssims paral·lismes amb el llibre de Pérez Andújar *Paseos con mi madre*. Més: és natural comprovar que els tres discos que **Coses** van gravar entre 1976 i 1978 i el *Despegando* de **Morente**, del 1977, tenen un mateix alè pacifista i llibertari. Escolteu-los i m'ho dieu. Els **Coses** canten els versos de Martí i Pol perquè la seva poesia, com la de Salvat-Papasseit, és fum de fàbrica, sirenes i matinada. Això es cantava a "Una mica de mort", amb una música que **Xavier Guitó** ha recreat ara en una fantàstica sardana:

El fum gris de la fàbrica
pinta núvols a la carn.
Juganera mort...
Quan la sirena brama
i s'enverina el matí
d'un mecànic trepig.

Cançó catalanista i obrera en tota regla. Poesia popular i política dels segles XIX, XX i XXI. Aquí hi ha aquesta música per qui la vulgui escoltar. I acabem amb un desig i invocant el gran xaman **Gato Pérez**, que està de moda. Que la turistada no ens buidi el cap i que la Rambla torni a omplir-se de fecunda humanitat. Del Tibidabo al mar i del Besòs de Pérez Andújar al Llobregat dels **Coses**.